

Klimat- och näringslivsdepartementet

Diarienummer: KN2023/04051

2024-03-31

ElektronikBranschens remissvar om Naturvårdsverkets skrivelse Ökad återvinning och återanvändning av elutrustning (NV-09899-21)

Om ElektronikBranschen

ElektronikBranschen företräder hela branschen inom konsumentelektronik, från leverantör till distributör och slutligen handlare. Våra medlemsföretag lever på en marknad med stark global konkurrens i alla led. Som medlemsorganisation arbetar vi tillsammans för att stärka branschen och minska dess påverkan på miljö och klimat. ElektronikBranschen är en av ägarna till producentansvarsorganisationen El-Kretsen.

ElektronikBranschens sammanfattade bedömning

Hemelektronik har, som många andra branscher, en påtaglig miljöpåverkan. Det är viktigt att politiken, branschen och konsumenterna förstår vikten av och får verktyg för att möta dessa utmaningar för att kunna skapa ett mer hållbart samhälle med ökad cirkularitet.

Sverige ligger i dagsläget i världstoppen vad gäller återvinning av el-avfall, lampor och batterier. Under 2022 lämnade svenskarna in 154 758 ton, vilket motsvarar nästan 15 kilo per person. Dessa siffror rör det som samlats in genom producentansvarsorganisationen El-kretsen (som ägs av den samlade branschen) och omfattar samtliga landets 290 kommuner.

Men vi behöver bli ännu bättre och framför allt på återbruk. För att kunna sätta in rätt åtgärder som främjar cirkulär ekonomi behövs bra kunskapsunderlag, annars riskerar vi lagstiftning som skadar miljön, skapar onödig administration för företagen och försämrar svensk konkurrenskraft. Därför delar ElektronikBranschen bedömningen att det behövs bättre statistik gällande export/utförsel av begagnad elektronik. Vi ser även positivt på att statistiken ska rapporteras i antal vilket är information som är relativt lätt att ta fram. Det är viktigt att det är enkelt att rapportera och att detta inte ökar företagets administrativa kostnader.

Med det sagt är det viktigt att invänta EU-lagstiftning på området och ta hänsyn till angränsande lagstiftning från EU som påverkar frågan och som införs i Sverige inom kort. Vi anser även att beräkningsgrunden för hur myndigheterna gör sina bedömningar av differensen mellan mängden som sätts på marknaden och mängden som återtas leder till felaktiga uppgifter och dåliga beslutsunderlag, vilka i sin tur kan leda till missriktade insatser på området.

Kommentarer

För att få en korrekt bild av hur stor differensen mellan produkter som sätts på marknaden och återtagande av elektronik är behöver man beakta fler olika saker som bara delvis täcks av förslaget.

- Utflöde av begagnad elektronik som förs ut ur landet för att återbrukas professionellt och privat.
- Utflöde av ny eller begagnad elektronik som tas in i landet till ett distributionslager, men som sedan förs ut för att säljas i andra länder.
- Användningstid för elektronikprodukter. Idag mäts differens utifrån att elektronik håller i tre år. Det är inte korrekt eller i linje med kommande lagkrav. Nya lagkrav från EU gör gällande att allt fler elektronikprodukter måste hålla minst fem år och att konsumenten har rätt att få sin vara reparerad i åtta år. Många använder sina elektronikprodukter längre än så och skillnaden i användningstid är stor mellan olika typer av elutrustning. Att utgå i beräkningarna från att elektronik endast håller i tre år skapar missvisande siffror. Låt El-Kretsen göra tester för olika produktgrupper och utgå sedan från dessa i era beräkningar. Noteras bör att hur länge elektronikprodukter används är olika i olika länder, vilket ytterligare medför att jämförelser mellan länder försvåras.
- Ett flertal direktiv och regelverk inom EU håller på att uppdateras i syfte att öka användningstid, återbruk och återvinning. Detta gäller till exempel Batteridirektivet, Eco design requirements for sustainable product (inklusive krav på digitala produktpass), Right to repair, WEEE och så vidare. För att undvika ytterligare uppdatering av rapporteringen inom en snar framtid måste dessa förändringar beaktas.

ElektronikBranschens inspel för ökat återbruk

För att konsumenten ska välja att reparera en vara i stället för att köpa en ny är den ekonomiska aspekten viktig. Hela 64 procent av konsumenter i EU väljer en ny vara i stället för att reparera, det visar Eurobarometern¹.

Vi ser därför att det krävs flera åtgärder för att minska kostnaderna. Det handlar främst om sänkta arbetsgivaravgifter och att nollmoms på reparationer införs skyndsamt. Idag finns rutavdrag för reparationer av elektronik i hemmet. Detta skulle med fördel kunna tas bort och i stället ersättas med att nollmoms på reparationer. Dagens rutavdrag för reparationer av elektronik i hemmet skulle annars behöva förändras för att också omfatta reparationer hos serviceverkstäder (liknande att man får rutavdrag för tvätt vid tvättinrättning) samt omfatta arbetstiden för att ta sig till konsumentens hem.

Konkurrensneutralitet och harmoniserade regler

Marknaden för konsumentelektronik är som minst europeisk, men oftast global i det hänseende att det inte görs specifika produkter för enskilda länder. Mobiltelefoner, tv-apparater och datorer görs inte för en svensk marknad. Alla regleringar som är specifika för ett enskilt land förstör den inre marknaden, försämrar konkurrensen och resulterar i dyrare produkter för konsumenterna. Nationella särregler innebär alltid en risk för försämrade svensk konkurrenskraft.

¹ EU-barometern 2228/503: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2228>

I Sverige har vi redan konkurrenshämmande lagstiftning så som elektronikskatten/kemikalieskatten och privatkopieringsersättningen. Inte minst elektronikskatten skapar problem för bransch och konsument och leder till minskad hållbarhet.

Pernilla Enebrink
ElektronikBranschen